

GRUNDNOTAT

1. oktober 2008
J.nr. 030308/30056-0008
Ref. mpe/ann/pen

Side 1/5

Ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/32/EF om rammerne for fastlæggelse af krav til miljøvenligt design af energiforbrugende produkter (eco-designdirektivet)

KOM(2008) 397/3, af 16.07.2008

Resumé

Den 16. juli fremlagde Kommissionen forslag til ændring af eco-designdirektivet, som er et rammedirektiv, der har til formål at reducere energiforbruget i energiforbrugende produkter og nedbringe anden miljøbelastning fra disse produkter. Forslaget indebærer en udvidelse af direktivet, således at det fremover kommer til at omfatte energirelaterede produkter, i stedet for som nu hvor det alene omfatter energiforbrugende produkter. Med denne ændring vil ikke-energiforbrugende produkter, som har betydning for energiforbruget, når de anvendes, også blive omfattet af direktivet. Forslaget er en del af Kommissionens handlingsplan for bæredygtig produktion og forbrug og bæredygtig industriel politik.

Baggrund

Kommissionen har den 16. juli 2008 fremlagt et forslag til handlingsplan for bæredygtig produktion, bæredygtigt forbrug og bæredygtig industripolitik. Formålet med forslaget er i EU og på internationalt plan i øvrigt at fremme bæredygtigt forbrug og produktion samt støtte bæredygtige produktionspolitikker.

Handlingsplanen indeholder ændringer af den eksisterende lovgivning inden for miljø- og energiforbrugsområdet, herunder eco-designdirektivet, miljøledelsessystemet (EMAS), offentlige grønne indkøb og udbud. Senere følger ændring af energimærkningsdirektivet, samt evt. grønne afgiftsmekanismer.

Nærværende notat omhandler alene ændringen af eco-designdirektivet.

Hjemmelsgrundlag

Rammedirektivet, der foreslås ændret, har hjemmel i artikel 95 (indre marked) og vedtages efter proceduren i traktatens artikel 251 om fælles beslutningstagen.

Nærhedsprincippet

Hvis det overlades til de enkelte medlemslande at fastsætte eco-designkrav til produkter, vil der være risiko for forskelligartede nationale bestemmelser og procedurer, som ikke stemmer overens på tværs af landegrænserne inden for EU. Dette vil skabe barrierer for varernes frie bevægelse indenfor Fællesskabet og skabe unødige omkostninger for erhvervslivet.

Handling på fællesskabsniveau er derfor den bedste måde at opnå forslagets mål, hvis det skal sikres, at kravene til de markedsførte produkter er de samme i alle medlemslande. Derved vil den frie bevægelse af varer inden for Fællesskabet også blive sikret. I overensstemmelse med nærhedsprincippet bør tiltag inden for energirelaterede produkter derfor gennemføres på fællesskabsniveau.

Formål og indhold

Formålet med ændringen er at udvide den gruppe af produkter, som vil kunne omfattes af fælleseuropæiske bestemmelser i henhold til rammedirektivet. Ændringen indebærer, at dækningsområdet ændres fra alene at være energiforbrugende produkter til at være energirelaterede produkter. Forskellen er, at energirelaterede produkter omfatter energiforbrugende produkter og produkter, som ikke forbruger energi, men som, når de anvendes, har betydning for energiforbruget. Som eksempel på ikke-energiforbrugende produkter, der vil blive omfattet et ændret direktiv, nævner Kommissionen vinduer, døre, isoleringsmateriel og energibesparende vandhaner.

Desuden foreslår Kommissionen, at stillingtagen til eventuel revision af direktivet ændres fra 2010 til 2012, og at det i den forbindelse også vurderes, om der er grund til at udvide direktivet til også at gælde ikke-energirelaterede produkter.

Ligesom det er tilfældet i det gældende eco-designdirektiv er transportmidler undtaget i ændringsforslaget, fordi deres energieffektivitet og miljøbelastning reguleres gennem andre EU-initiativer.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har på nuværende tidspunkt endnu ikke udtalt sig om meddelelsen eller om forslaget om ændring af eco-designdirektivet.

Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Forslaget medfører, at lov nr. 308 af 30. april 2008 om miljøvenligt design af energiforbrugende produkter skal ændres, således at den ikke kun omfatter energiforbrugende produkter, men også ikke-energiforbrugende produkter, der, når de anvendes, har betydning for energiforbruget.

Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet og beskyttelsesniveauet

Statsfinansielle konsekvenser

Gennemførelsesforanstaltningerne, der vil følge af rammedirektivet, vil kunne medføre statsfinansielle konsekvenser i forbindelse med fastsættelse af mindstekrav, markedsovervågning og -kontrol af overholdelse af kravene for de ikke-energiforbrugende produkter, som bliver omfattet af forslaget. Størrelsen af disse konsekvenser vil afhænge af omfanget af gennemførelsesforanstaltninger for ikke-energiforbrugende produkter. Kommissionen anfører som retningslinje for medlemslandenes merudgifter alene i forbindelse med fastsættelse af krav til

nye produkt-kategorier, at 10 lande, som er aktive i beslutningsprocesserne om eco-designkrav samlet set vil have et merforbrug af arbejdskraft svarende til 6 fuldtidsstillinger. Omkostningerne er uafhængige af medlemslandets størrelse. Regeringen lægger vægt på, at der i forbindelse med markedsovervågning og –kontrol findes en omkostningseffektiv løsning bl.a. gennem samarbejde mellem EU's medlemslande og EU-Kommissionen.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget har ikke i sig selv samfundsøkonomiske konsekvenser, idet det alene sætter rammerne for, hvordan der efterfølgende kan udstedes gennemførelsesforanstaltninger i form af energieffektivitets- og miljøkrav for ikke-energiforbrugende produkter, som har betydning for energiforbruget, når de anvendes.

De konkrete gennemførelsesforanstaltninger fastsættes ud fra analyser af de samlede livscyklusomkostninger og de mulige energibesparelser og miljøforbedringer i det enkelte produkts livscyklus. Udgangspunktet er, at forslaget skal fremme anvendelsen af samfundsøkonomisk attraktive produkter. Hvis dette sker, vil det have positive samfundsøkonomiske konsekvenser i form af lavere omkostninger og større velfærd. Erfaringerne viser, at der eksisterer produkter, som i en livscyklusbetragtning er økonomisk attraktive for forbrugerne, men som i dag efterspørges og anvendes i mindre omfang. De faktiske samfundsøkonomiske konsekvenser må imidlertid vurderes i forbindelse med konkrete gennemførelsesforanstaltninger.

Erhvervsmæssige og administrative konsekvenser for virksomhederne

Producenter af energirelaterede produkter, der vil blive omfattet af gennemførelsesforanstaltninger i henhold til forslaget, skal sikre, at deres produkter overholder forslagets bestemmelser, samt dokumentere dette. Ændringen af direktivet vil betyde administrative byrder for de virksomheder, som producerer energirelaterede produkter, der på baggrund af direktivændringen fastlægges gennemførelsesforanstaltninger for. Omfanget vil imidlertid afhænge af udformningen af gennemførelsesforanstaltningerne.

Konsekvenser for miljø og beskyttelsesniveau

Forslaget vil, forudsat der efterfølgende vedtages gennemførelsesforanstaltninger, medføre reduktioner i energiforbruget og den miljøpåvirkning, som er forårsaget af de produkter, som der vedtages gennemførelsesforanstaltninger for. Det vil have en positiv indvirkning på miljøet og beskyttelsesniveauet både i Danmark og i EU som helhed. Omfanget af indvirkningen vil være afhængig af omfanget og karakteren af de yderligere gennemførelsesforanstaltninger, der vedtages i medfør af det reviderede eco-designdirektiv.

Konsekvenser for beskæftigelsen, arbejdsmarkedet, ligestilling, sundhed og forbrugerbeskyttelse

Forslaget forventes at være til gavn for danske virksomheders konkurrenceevne og vil derigennem have positive konsekvenser for beskæftigelsen.

Høring

Forslaget blev sendt i ekstern høring den 6. august med svarfrist den 20. august 2008. I alt 87 høringsparter har modtaget høringsmaterialet. Energistyrelsen har i alt modtaget 10 hørings svar. Svarene resumeres nedenfor:

Dansk Industri, Energibranchen (DI-E) støtter udvidelse af direktivet, men undres over, at udvidelsen sker på så tidligt et tidspunkt, inden man har set effekten af eco-designdirektivet. Endvidere henviser DI-E til Kommissionens forslag til revision af byggevederledelsesdirektivet og foreslår, at arbejdet i forbindelse med dette direktiv inddrages i udarbejdelsen af gennemførelsesforanstaltninger for byggematerialer i regi af eco-designdirektivet.

Dansk Energi (DAE) støtter forslaget til udvidelse af eco-designdirektivet, og foreslår endvidere en mere vidtgående udvidelse af direktivet, således at samtlige energiforbrugende produkter inkluderes, herunder transportrelaterede produkter. Yderligere foreslår DAE, at standarderne revideres hvert tredje år.

Dansk Erhverv (DER) deler Kommissionens ambition om bæredygtig erhvervs politik, og ser positivt på arbejdet med at koordinere og sammentænke de eksisterende politiske tiltag på området. DER peger på de øgede omkostninger, der pålægges producenter og sælgere af de nye produktkategorier, som omfattes forslaget. DER opfordrer til, at princippet om omkostningseffektivitet bliver sat i fokus, bl.a. ved inddragelse af alle relevante erhvervsaktører. DER efterlyser betydelige varslingstider og tidsfrister inden ikrafttrædelse af gennemførelsesforanstaltningerne. DER anbefaler, at udvidelsen af direktivets anvendelsesområde sker ud fra gennemsnitlige kriterier og med udgangspunkt i de lavthængende frugter. Endeligt gør DER opmærksomt på risikoen for uhensigtsmæssige handelsbarrierer og nævner som eksempel EU's særtold på energieffektive elpærer.

Bryggeriforeningen (BF) har tre bemærkninger til Kommissionens forslag: 1.) Da eco-designdirektivet, endnu ikke er afprøvet, er det efter BF's mening for tidligt at ændre direktivet. 2.) Eco-designdirektivet bør ikke omfatte forarbejdede fødevarer, herunder drikkevarer som øl og læskedrikke, da disse i forvejen er omfattet af EU's fødevarerlovgivning. 3.) Den foreslåede formulering af udvidelsen "... ethvert produkt, der indvirker på energiforbruget under anvendelse...", er uklar og for bred. Formuleringen åbner for "stort set enhver aktivitet eller anvendelse af en vare...".

Dansk Fjernvarme (DF) støtter Kommissionens forslag. DF opfordrer til, at man husker at medtage produkter relateret til varme anlæg, såsom fjernvarmeunits. Ligeledes opfordrer DF til, at der i gennemførelsesforanstaltningerne også sættes krav til installationen af anlæggene, så de under samlet drift lever op til de fastsatte krav.

Dansk Arkitektvirksomheder (DAV) støtter Kommissionens forslag til udvidelsen af eco-designdirektivet. DAV opfordrer til, at byggekomponenter inkluderes i de udvidede krav og at kravene til produkter formuleres på en klar og entydig måde.

Dansk Varefakta Nævn hilser Kommissionens forslag velkommen, og har ingen yderligere bemærkninger.

Energitjenesten Syd, v. Lars Campradt mener, at alle el-apparater bør forsynes med afbrydere.

Advokatsamfundet og Registrerede Revisorer, FRR har begge svaret, at de ingen bemærkninger har.

Forslaget er endvidere sendt i høring i EU-Specialudvalg for Klima- og Energipolitik. Kun Dansk Industri har indsendt bemærkninger

Dansk Industri finder det vigtigt, at man venter med at tage stilling til en yderligere udvidelse af eco-designdirektivet til efter den planlagte evaluering i 2012.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser Kommissionens meddelelse velkommen. Regeringen er enig med Kommissionen i, at energieffektivisering er et vigtigt middel, når bæredygtighed, klimahensyn og de overordnede Lissabon-målsætninger skal udmøntes i konkrete forslag, og at dette med fordel kan gøres ved en ændring af eco-designdirektivet. Regeringen finder, at Kommissionen har valgt en præcis og hensigtsmæssig udvidelse af direktivets gyldighedsområde.

Regeringen støtter derfor Kommissionens forslag til ændring af eco-designdirektivet, således at ikke-energiforbrugende produkter, som, når de anvendes, har betydning for energiforbruget, bliver omfattet.

Regeringen lægger vægt på, at fælles europæiske krav til energiforbrugende produkter vedtages så hurtigt som muligt og bliver så ambitiøse som muligt. Det er derfor vigtigt, at den foreslåede udvidelse af eco-designdirektivet ikke fører til forsinkelser eller forringelser af kravene til energiforbrugende produkter.

Regeringen støtter endvidere, at vurderingen af direktivet og de gennemførelsesforanstaltninger, som gennemføres i henhold til direktivet udskydes fra 2010 til 2012, og at det i den forbindelse vurderes, om det vil være relevant at udvide direktivet til også at omfatte ikke-energi-relaterede produkter.

Forhandlingssituationen og andre landes holdninger

Forslaget har endnu ikke været forhandlet i rådsregi. Ingen lande har på nuværende tidspunkt tilkendegivet deres holdning.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg